

**Цільова соціальна програма забезпечення населення Михайлівської територіальної громади питною водою гарантованої якості по вмісту нітратів з метою запобігання виникненню водно-нітратної метгемоглобінемії у дітей перших років життя на 2025-2030 рр.
(далі - Програма)**

Питання забезпечення населення якісною питною водою щодо вмісту нітратів та запобігання випадкам захворювання дітей до 3-х років водно-нітратною метгемоглобінемією залишається в області та Михайлівській територіальній громаді (далі - Михайлівська ТГ) актуальним.

Відомо, що у 2001 році на території Кам'янського району зареєстровано смертельне отруєння нітратами дитини третього місяця життя. Причиною смерті було вживання молочних сумішей, для приготування яких використовувалась вода криниці з вмістом нітратів, які перевищують норматив у понад 3 рази (180 мг/дм³).

Відповідно до законів України «Про систему громадського здоров'я», «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері питної води, питного водопостачання належить здійснення контролю за якістю питної води, використанням джерел і систем питного водопостачання та ін.

За результатами проведених ДУ "Черкаський ОЦКПХ МОЗ" впродовж останніх років лабораторних досліджень виявлено, що до 25% вибірково обстежених джерел нецентралізованого водопостачання Черкащини забруднені нітратами, а на території Михайлівської ТГ до 70%. При цьому, у кожній п'ятій із досліджених проб води, концентрація нітратів значно перевищувала встановлені нормативи (в окремих джерелах - більше 200 мг/дм³).

Основними причинами забруднення води криниць нітратами вважається порушення вимог санітарних норм і правил при забудові присадибних ділянок, що призводить до спорудження вигрібних ям, господарських споруд, гноярок, на незначній відстані від джерел нецентралізованого водопостачання, спорудженні самих джерел водопостачання без належного влаштування глиняного замка та бетонного вимощення навколо криниці (свердловини), необґрунтоване внесення в ґрунт азотних мінеральних добрив та ін.

Зазначена ситуація та результати лабораторних досліджень свідчать про високу ймовірність виникнення водно-нітратної метгемоглобінемії серед дітей перших років життя, які споживають воду нецентралізованих джерел

та її поширення на території Михайлівської ТГ у разі відсутності ефективних заходів профілактики цього захворювання.

Проблеми належного водопостачання населення та забезпечення населення якісною питною водою щодо вмісту нітратів мають стратегічне значення і потребують комплексного вирішення. Впровадження та відповідне фінансування Програми повинно значно поліпшити стан справ у сфері питної води та питного водопостачання на відповідних адміністративних територіях Михайлівської територіальної громади.

У разі якщо якість питної води за окремими показниками, зокрема за вмістом нітратів, не відповідає вимогам державних санітарних норм і правил, органи місцевого самоврядування вживають заходів, пов'язаних з відверненням загрози здоров'ю людей.

Зазначена Програма спрямована на реалізацію заходів щодо забезпечення населення Михайлівської ТГ якісною та безпечною питною водою та визначає цілі для ефективної профілактики водно-нітратної метгемоглобінемії.

Розроблення Програми обумовлено:

- ускладненням санітарно-епідемічної ситуації в окремих населених пунктах Михайлівської ТГ внаслідок низької якості питної води за вмістом нітратів;

- необхідністю реалізації спільного наказу ДУ "Черкаський ОЦКПХ МОЗ" та Управління охорони здоров'я Черкаської облдержадміністрації від 09.04.2024. №154/374 «Про затвердження Плану заходів з профілактики водно-нітратної метгемоглобінемії у дітей віком до 3-х років на 2024-2029 роки»;

- недостатністю використання існуючих джерел нецентралізованого водопостачання з нормативним вмістом нітратів для питного водопостачання дітей перших років життя, необхідністю пошуку альтернативних джерел водопостачання у кожному населеному пункті Михайлівської ТГ, в т.ч. з урахуванням результатів моніторингових досліджень, що були проведені в попередні роки;

- обмеженістю фінансових ресурсів необхідних для утримання в належному стані та експлуатації джерел нецентралізованого водопостачання громадського використання,

- необхідністю забезпечення дітей віком до 3-х років водою гарантованої якості, в т.ч. фасованою питною із торгівельних мереж, у населених пунктах громади, де відсутні джерела водопостачання з безпечною та якісною питною водою.

Мета та цілі Програми

Метою програми є запобігання випадкам захворюваності дітей водно-нітратною метгемоглобінемією, недопущення випадків смерті дітей,

спричинених забрудненою нітратами водою, забезпечення питних потреб населення водою гарантованої якості.

До першочергових цілей входить реалізація основних завдань і заходів пошуку альтернативних джерел водопостачання або створення нових громадських джерел водопостачання із нормативними показниками якості питної води щодо вмісту нітратів, забезпечення постійного лабораторного контролю за якістю питної води відповідно до вимог ДСанПіН 2.2.4-171-10 "Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною"

Організаційне забезпечення Програми. Шляхи та способи розв'язання проблем. Терміни виконання.

Враховуючи існуючу ситуацію, воєнний стан у країні, пов'язаний із збройною агресією РФ розв'язання проблеми належного водопостачання населення Михайлівської ТГ можливо шляхом виконання наступних завдань та заходів:

1. Проаналізувати наявність та кількість джерел водопостачання (водогони, громадські криниці, каптажі тощо) в розрізі кожного населеного пункту громади, визначити джерела з безпечною та якісною питною водою в т.ч. щодо вмісту нітратів та забезпечити по можливості вільний доступ до них.

2. В населених пунктах, де відсутні відомі джерела з гарантованою якістю питної води, визначити, за допомогою лабораторних досліджень, безпечні за якістю щодо вмісту нітратів та загальнодоступні джерела водопостачання.

3. Забезпечити належне утримання означених джерел водопостачання (громадських криниць, каптажів тощо) та постійний лабораторний контроль якості води згідно вимог ДСанПіН 2.2.4-171-10.

4. Проаналізувати кількість дітей перших 3-х років життя в розрізі населених пунктів громади та забезпечити щорічний лабораторний моніторинг якості питної води у джерелах водопостачання, які використовуються для водопостачання та приготування молочних сумішей дітям перших років життя.

5. У разі відсутності якісних і безпечних джерел водопостачання на території населеного пункту або вільного доступу до них, передбачити можливість забезпечення дітей до 3-х років фасованою питною із місцевої торгівельної мережі.

6. Забезпечити обмін інформацією між відповідними органами і службами про всіх дітей перших 3-х років життя, які народжуються або оселяються в населених пунктах громади для своєчасного реагування.

7. В рамках реалізації спільного наказу ДУ "Черкаський ОЦКПХ МОЗ" та Управління охорони здоров'я Черкаської облдержадміністрації від 09.04.2024 №154/374 «Про затвердження Плану заходів з профілактики водно-нітратної метгемоглобінемії у дітей віком до 3-х років на 2024-2029 роки» проводити роз'яснювальну роботу з вагітними жінками та

породіллями щодо неприпустимості використання для приготування дитячих сумішей та питного режиму немовлят, води з неперевірених на вміст нітратів джерел, зокрема індивідуальних колодязів, свердловин.

8. Забезпечити систематичне проведення роз'яснювальної роботи серед населення, із залученням ЗМІ, інтернет ресурсів соцмереж щодо профілактики захворювань, отруень, пов'язаних із питною водою, використання на питні потреби, зокрема дитячого харчування, питної води гарантованої якості.

Очікувані результати виконання Програми

Виконання Програми надасть можливість:

- запобігати виникненню випадків захворюваності на водно-нітратну метгемоглобінемію;
- забезпечити питні потреби дітей та дорослих водою гарантованої якості;
- покращити відсоток дітей, які знаходяться на грудному вигодовуванні;
- поліпшити мережу загальнодоступних безпечних джерел питаної води.

Обсяги та джерела фінансування Програми

Фінансування Програми здійснюється відповідно до законодавства України за рахунок коштів місцевого бюджету та інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

Загальний обсяг фінансування Програми визначається щорічно, виходячи з конкретних завдань у межах наявного фінансового ресурсу на підставі обгрунтованих розрахунків, поданих виконавцями Програми.

Секретар сільської ради

Наталія ЛУЦЕНКО